

Bredbåndsforum - Møte i arbeidsgruppen for videreutvikling av kobbernettet – Referat 03/2016

Deltakere:

Mette Elisabeth Johansen (Broadnet), Per Morten Torvildsen (Broadnet), Stig Myrmel (Eninvest), Kirsti Løvnes (TDC/Get), Christian Halgreen (TDC Danmark), Trond Skjellerud (Eidsiva), Terje Nord (Telenor) Olav Urnes (Telenor), Tore Arnestad (Telenor), Jens Hetland (NextGenTel), Sven Ole Skrivervik (NextGenTel), Jan Petter Tvedt (NextGenTel), Arne Litleré (Nkom), Torgeir Alvestad (Nkom), Einar Meling (Nkom), Kenneth Olsen (Nkom), Eivind Skaar Briseid (Nkom)

Referent: Nkom

Møtedato 29. april 2016

Saksnummer: 1506309

Åpning av møtet

Nkom gjennomgikk agendaen for møtet. Agendaen tar utgangspunkt i det gruppen har gjort tidligere.

Når det gjelder aksjonspunktene fra forrige møte (sak 3 og 4 på agendaen), så har Nkom fått tilbakemelding fra Telenor om at den nye situasjonen knyttet til Nkoms varsel om pålegg om retting, også er av betydning for innholdet av disse to aksjonspunktene. Innretningen på diskusjonen under disse aksjonspunktene blir derfor en annen enn det som først var tenkt.

Nkom minnet om at formålet med arbeidsgruppen i hovedsak er å balansere to hensyn; utnyttelse av kobberaksessnettet på en effektiv og god måte og få en tilfredsstillende konkurransesituasjon i grossistmarkedene.

Sak 1 - Kort oppsummering av forrige møte

I forrige møte la etterspørselssiden frem synpunkter på hvordan et nytt tilgangsregime bør se ut for å dekke tilgangskjøpernes behov for å ivareta eksisterende kontrakter og for å kunne tilby attraktive sluttbrukerprodukter. TDC v/Christian Halgreen hadde videre en detaljert presentasjon om hvordan VULA på kobber fungerer i Danmark.

Telenor la frem en overordnet skisse til hva Telenor kan tilby for å imøtekomme tilgangskjøpernes behov, samtidig som selskapet ser for seg at de må kunne imøtekomme sine egne behov for å få lønnsomhet i investeringer i kobbernettet.

Arbeidsgruppen mente neste steg burde være å lage en mer detaljert beskrivelse av tilgangsprodukter som kan dekke både etterspørsels- og tilbudssidens behov.

I aksjonspunktet som ble utarbeidet med hensyn til dette, ble uttrykket «kommersielt» nevnt. Det var imidlertid ikke meningen at arbeidsgruppen skal diskutere pris på dette tidspunktet. Arbeidsgruppen bør få frem en enighet om egenskapene ved produktene før man eventuelt snakker om pris.

Nkom understreket at Bredbåndsforum er nevnt i ekomplanen (del 4 i Digital Agenda), særlig i forbindelse med modernisering av kobbernettet. Det fremkommer der at det er en politisk forventning om at forumet skal klare å komme frem til resultater som et alternativ til ordinære mekanismer. Dette krever alle «gir noe» for å finne løsninger. Videre krever det noe av myndigheten med tanke på avklaringer. Nkom oppfordret arbeidsgruppen til å gi Nkom beskjed dersom det oppstår behov for slike avklaringer.

Sak 2 - Forhold knyttet til varsling av endringer i kobbernettet

Nkom gjennomgikk hovedpunktene i konklusjonene i Nkoms brev av 11. februar og 25. april, se vedlagte lysark.

Nkom sa at det blant annet hadde vært behov for å si noe ytterligere veiledning mht. begrepet «åpenbart ikke berørt». I brevet av 11. februar tok Nkom ikke stilling til det viktige begrepet «koplingspunkt» i OA-avtalen. Dette så Nkom behov for å ta stilling til i varselet.

Telenor har frist til 9. mai til å kommentere varselet. Fristen for å gjennomføre rettingene er 25. mai.

Telenor ga i møtet uttrykk for at det er viktig å forstå konsekvensene av varselet i en forretningsmessig setting. Slik Telenor leser varselet, innebærer det at mange av moderniseringstilfellene vil falle inn under 3 års varslingsfrist. Varselet åpner for at Telenor kan bli enige med de som er berørt, noe som er bra for alle parter. Det er derfor svært viktig at Telenor får en klar forståelse av begrepet berørt. Dersom Telenor skal bygge ut i et område hvor det for eksempel er to aktører til stede, holder det da Telenor blir enig med disse to, eller kan andre aktører «rekke opp hånden» og si at de også er berørt?

Tilgangskjøperne var enige om at «berørte parter» er et komplisert begrep. Broadnet viste til at praksis er å sette inn egen DSLAM i et område dersom man passerer et visst antall wholesale-aksesser (bitstrømsaksess). Broadnet mener derfor at «berørt» ikke bare kan være knyttet til situasjonen i sentralene akkurat i dag. Det kan være at tilgangskjøperen har bestilt utstyr og at dette skal leveres om kort tid. Broadnet mener at tilgangskjøperne må få varsel i slike tilfeller. Flere av tilgangskjøperne var enig i dette.

Arbeidsgruppen hadde en lengre diskusjon om begrepet berørt. Det ble blant annet nevnt at en mulig avgrensning for å kunne anses for å være berørt, er at tilgangskjøperen har slutt kunder i området hvor utbyggingen foregår. Et annet kriterium kunne være at man har bestilt samlokalisering med tanke på å utplassere eget utstyr i sentralen.

Broadnet viste til at Nkom i varselet ser ut til å ha lagt til grunn at OA-avtalen er «fasiten», og stilte spørsmål om dette er et riktig utgangspunkt. Nkom ga uttrykk for at dagens varslingsregler ikke er perfekt tilpasset den nye moderniseringen, men i dette konkrete tilfelle har beregningsmetoden i OA-avtalen blitt gitt en spesiell anvendelse på hva som skal varsles

med henholdsvis 6 måneder og 3 år. I en ny runde med ev. tilgangsregulering vil det ikke nødvendigvis være naturlig å ta utgangspunkt i OA-avtalen. Nkom ga uttrykk for at Bredbåndsforum er et egnet forum for å diskutere hvordan varslingsreglene bør se ut i et nytt regime.

Arbeidsgruppen hadde også en diskusjon rundt varslingstiden for fordelerpunkter med under 50 aksesslinjer. Dersom det er mange slike punkter som bygges ut, vil dette innebære en stor inngripen i markedspotensialet i det aktuelle området. Det ble vist til at OA-avtalen også har bestemmelser om akkumulering over tid (punkt 6.2.1). Nkom ga uttrykk for Telenor vil ha en selvstendig plikt til å følge bestemmelsen i OA-avtalen, uavhengig av hva Nkom har sagt om hvordan regelen nøyaktig skal forstås.

Nkom gjorde oppmerksom på at Telenor har frist til 9. mai til å kommentere varselet og at det også er åpent for andre å gi innspill.

Sak 3 og 4 - Skisse til tilgangsprodukt og bruk av signaltilpasning

Som angitt ved åpningen av møtet, var Telenor på grunn av Nkoms varsel om vedtak vedrørende varslingsregler ikke rede til å presentere ny skisse til tilgangsprodukt eller fremlegge hvordan selskapet stiller seg til bruk av signaltilpasning

Broadnet foreslo å ta utgangspunkt i den danske modellen for det videre arbeidet for dette i Norge. Dette er ikke nødvendigvis en fasit, men det bør være elementer i denne modellen som både tilbuds- og etterspørselssiden kan akseptere. Flere støttet dette forslaget. Telenor uttrykte at det var aktuelt å se hen til deler av den danske modellen, men at det også var elementer i denne som burde være annerledes i Norge.

På spørsmål fra Nkom om hovedprinsippene i den danske modellen vil være hensiktsmessig også i Norge, dvs. at Telenor står for utbyggingen, bekreftet Broadnet at selskapet kan akseptere en slik løsning, forutsatt at nødvendige tilgangsprodukter tilbys og prisen på disse er riktig. Broadnet ga uttrykk for at dette er mest rasjonelt, både investerings- og samfunnsmessig.

Arbeidsgruppen hadde også en kort diskusjon knyttet til signaltilpasning («shaping»), blant annet om erfaringene fra dette i Danmark.

Nkom ga uttrykk for at alle ønsker å videreutvikle kobbernettene så raskt som mulig. Fordelen med at vi i Norge er litt sent ute; er at vi kan se hen til løsninger som er etablert i andre land.

Sak 5 Referat fra møtene

Det var enighet om at referat fra møtene fortsatt skal være på et aggregert nivå. Det var videre enighet om at tre arbeidsdager er en passende frist for å kommentere utkast til referat.

Dersom man ikke ønsker at presentasjoner skal legges ut på Nkoms hjemmeside, må man si fra om dette på forhånd. Presentasjoner kan eventuelt distribueres sammen med referatet bare til gruppens medlemmer i e-post.

Sak 6 Videre arbeid i kobbergruppa, inkludert tid og sted for neste møte

Sted og tid: NextGenTel, Skøyen, 6. juni kl. 1230 til 1500

Aksjonspunkter til neste møte:

Telenor legger frem et forslag til produktskisse, jf. aksjonspunktet fra forrige møte (se referat 02/2016). Telenor ble oppfordret til å sirkulere skissen til gruppens medlemmer i god tid før neste møte.

Hvis det noe som er uklart med hensyn til hva oppdraget er, så må Nkom få beskjed så tidlig som mulig. Det samme gjelder mht. til å få gjennomført oppdraget til 6. juni.

Dersom det er noe Nkom må avklare som har betydning for gjennomføringen av neste møte, ta kontakt med Nkom om dette så tidlig som mulig. Nkom vil da om mulig gi tilbakemelding slik at gruppens arbeid ikke blir forsinket.

Nkom og Telenor vil ha en dialog med hensyn det nærmere tidsperspektivet for aksjonspunktet.